

Sárkány Dóra

P. B.

Van valami szép az elmúlásban. Persze nem az emberiben. Abban semmi szép sincs. Hanem a természetében. Amikor ősszel elszíneződnek a fák levelei, csodás bordóvá, mint az ülészet a színházakban, vagy sárgává, mint a nap. Csak úgy vannak, színpompásan, mintha semmi energiát sem fektetnének bele. Ez az egy, amit szeretek az őszben, így október közepén gyönyörködni a színes pamacsokban, amelyek a Gellért-hegyet tarkítják. Megpróbálom megörökíteni a látványt, de rá kell jönnöm, hogy a 47-es villamos ablaka túl koszos és karcos, nem a telefonom kamerájával van a baj. Vagy csak a sok brit turista közül az egyik vinnyogó hangját nem bírja, aki hangosan konstatálja, hogy a Fővám téren kellett volna leszállniuk.

Valójában fogalmam sincs, miért erre jövök, mikor határozottan a Krisztinavárosba vezet az utam. Kisebb kerülővel, de azért csak eljutok a Vérmezőhöz, hogy megmásszam a lépcsőket. Talán húzom az időt. *Biztos*, hogy húzom az időt. Tulajdonképp nem titok, apámat megyek meglátogatni, aki haldoklik. Félreértés ne essék, nem beteg, egyszerűen csak idős. Emiatt talán erős ilyet állítani, hogy *haldoklik*, de szent meggyőződése, hogy nincs sok ideje hátra, így 86 évesen. Nem tudom megállapítani, mennyire gondolja ezt komolyan, mert utoljára a születésnapján találkoztunk, ami év elején volt, de hiszek neki.

Ahogy többé-kevésbé eltökélten szelem a lépcsőket, rengeteg emlék rohan meg. Rég jártam erre, bár ez még nem ok arra, hogy ennyire nosztalgikus legyek. Talán az ürügy tesz azzá, ami miatt hazafelé tartok. Igazi budainak tekintem magam, annak ellenére, hogy Pesten születtem. Szeretem magam Kosztolányi-féle krisztinavárosi polgárnak képzelni. Gyermekkoromban rengeteget jártunk öcséimmal a Várba, imádtam az anyám által oly szeretett gesztenyefák alatt sétálni, és lepillantani a városrészre, amelyet annyira kedveltem. Azóta már vannak új, rózsaszín virágú fák is, a nevüket nem tudom, annyira nem vagyok tájékozott a növénytanban.

Mikor már eleget megyek, egyből kiszúrom a hodályt, ahol felnőttem. Mai napig sem tudom elképzelni, hogy lehetett a hegyoldalba egy akkora méretű villát építeni. Apám egy kiadó tulajdonosa, és számos befektetése van különböző cégekben, ez a magyarázata a majdhogynem a szomszédos épület – a Budai Vár – méretével megegyező otthonunknak. Anyám egyébként a mai napig aktív színművésznő, megjárta a Tháliától a Madáchig minden pesti színházat. Pontosan harminc év korkülönbség van közte és apám között. Húszéves volt, amikor találkoztak, így számomra sosem volt kérdés, hogy a pénze miatt ment hozzá. Én nyolc évvel később, 1988-ban jöttem világra, a szocializmus és a Kádár-korszak egyik utolsó darabkájaként. Ennek ellenére, én mindig is igazi kilencvenes évekbeli gyereknek tekintettem magam, aki plázák és Mekik között, a Cartoon Networköt nézve nőtt fel. Emlékszem még az RTL Klub indulására és a *Barátok közt* első részére is. De ez most mellékes.

Az első öcsém egy évvel utánam született, a második pedig rá egy évre. Balázsról van az első emlékem, egyszerűen nem értettem, minek még egy fiú

a családba. A csekély korkülönbség miatt lett később nyilvánvaló számomra, hogy pontos családtervezésnek lettünk eredményei. Egyértelmű, hogy anyám 28 évesen elérte azt a pontot színészi karrierjében, amikor idejét látta a családalapításnak. Apámról nem is beszélve, aki már jelentősen benne volt a korban. A testvéreimmel különben a mai napig szoros a kapcsolat. Tavaly például, amikor anyám az 55. születésnapját ünnepelte, a Nők Lapja olyan címlapfotózást és interjút szeretett volna, amiben mi is részt veszünk. *Pánczél-Szabó Zsófia és művész gyermekei: Balázs, Gergő és Barbara*. A Pánczél testvérek növekvő sorrendben. Én nem tudom, mennyire tartozom a művész-kategóriába azáltal, hogy újságíró vagyok, de nem ellenkeztem. Velem ellentétben az öcsém jogos birtokló a titulushoz, Balázs festő, Gergő pedig énekes. Három éve jelentkezett egy tehetségkutató műsorba, amelyet megnyert, azóta megállíthatatlan.

Családi merengéseim közepette észre se veszem, a házunk ajtajában állva azon morfondírozok, hogy csengessek, vagy használjam a kulcsomat. Badarság, hiszen a kaput már amúgy is a kulcsommal nyitottam ki. Szerencsére nem ugrott nekem egyetlen szeretethiányos kutya sem, hiszen sosem volt háziállatunk a hatalmas kert ellenére. Mielőtt még egy szemfüles járókelő azt hinné, betörő vagyok fényes nappal, csengetek, de közben bedugom a kulcsot a lyukba. Nem mozdul, mert belülről már más bitorolja a zárat. Relatív sokáig ácsorgok, mire anyám ajtót nyit, bár nem meglepő a ház méretét tekintve. Sosem volt komornyikunk, csak takarítónőnk és kertészünk.

Anyám őszintén örül nekem, de a mosolyában bujkáló fáradtságot nem tudja elrejteni, ahogy a csillogás sem az igazi kék szemében. Olyan, mint az ég odakint, valamikor tiszta kék volt, de most borult. Egyedül szőke haja ragyogó, amit az ős hajszálak eltakarása végett festet. Nagyjából egy magasak vagyunk, így könnyű megölelni, bár kicsit félek, nehogy összeroppantsam karcsú testét.

– Örülök, hogy eljöttél – csukja be mögöttem az ajtót. A házban fertőtlenítőszer-szag van, a takarítónő nemrég mehetett el. Minden olyan réginek hat, egyben közelinek, de mégis távolinak. Mintha ma a szokásosnál sötétebb lenne idebent, annak ellenére, hogy a fák már nem nagyon tudják visszatartani a mai napon jelen sem levő napsugarakat a félig-meddig gyér ágaikkal.

– Mindig szívesen jövök haza – felelem őszintén, miközben kibújok a bokacsizmámból és felakasztom a fogásra kabátom.

– Csak ritkán – jegyzi meg egy sóhajjal. Nem neheztelő vagy helytelenítő, egyszerűen csak egy sima sóhaj. – Persze tudom, hogy elfoglalt vagy – teszi hozzá, és egy mosolyt erőltet az arcára. Egy pillanatra elgondolkodtat, hogy apám valószínűleg *tényleg* nincs jó állapotban, ha anyám mesterséges mosolyt mutat felém. A gyomrom összeszűkül, és szívem szerint zokniban, kabát nélkül rohannék ki a tíz fokba. Fel a Várba, hogy elbújjak egy gesztenyefa mögé. A köztünk beállt csend kezd rettenetesen kínessá és nyomasztóvá válni.

– Akkor... Felmegyek hozzá – hangom halk, nem vagyok benne biztos, hogy egyáltalán hallotta. De bólint, és elindul a konyha felé.

Ismét lépcsők állnak előttem, ezúttal nem betonból, hanem fából készültek. Úgy nyikorognak, hogy arra még a holtak is felébrednének. Szörnyű hasonlat, tekintve a helyzetet. De akkor is meg kéne csiszolni őket, meg lelakkozni, bár nem tudom, mi a teendő a lépcsőkkel. Ahogy a növényekhez, ehhez sem értek.

Amikor felérek az emeletre, majdnem a saját szobám felé indulok, de még időben megfordulok és elmegyek a másik irányba. Szüleim hálószobájának ajtaja csukva van, belülről halk beszélgetés hallatszik, ezért illedelmesen kopogok. A hangok elhalnak, pár lépés a fapadlón, és kinyílik az ajtó. Egy magas, vékony, középkorú, halszájkás öltönyt viselő férfi nyit ajtót. Feje búbja kopaszodik, szeme olyan sötét, mint a padló. Határozottan nem az apám.

– Jó napot! – köszönt tisztelettudóan, majd hátranéz apámra, aki a hatalmas franciaágyban fekszik. Nemcsak rekedtes hangja, de az illata is dohányzásra utal.

– Á, Barbi – apám ősz feje feljebb emelkedik a párnán, az ő szeme igazán csillog, nem úgy, mint anyámé. Ha nem pont annyira, de még jobban örül nekem. – Miklós, hadd mutassam be a lányomat – biccent felém.

– Pánczél Barbara – nyújtok kezét, ez tévedés.

– Miklós az ügyvédem – teszi hozzá apám.

– Kőrig Miklós, nagyon örülök – rázunk kezét, hideg érintése nem esik jól.

– Azt hiszem, mára végeztünk – apám finoman jelzi, hogy Miklósnak ideje távoznia.

– Jövő héten találkozunk, Attila- az ügyvéd megfogja a táskáját, majd az ajtót maga mögött behúzza távozik.

– Szia – közelebb megyek apámhoz, szerencsére enyhült a gyomorgörccsöm. Mintha a szoba sem lenne annyira sötét. Rosszabbra számítottam. Mikor lehajolok hozzá, hogy megpusziljam, nem tűnik fel semmi változás. Ugyanúgy ősz, szeme szürke, talán csak a bőre sápadtabb. Még mindig érzem rajta azt a jellegzetes illatot, amit egyszerűen semmihez sem tudok hasonlítani.

– Szervusz – simogatja meg a vállam, mosolya akár egy gyermeké. – Jó látni téged – helyezkedik az ágyon, úgy érzem, fel akar kelni.

– Ne haragudj, hogy nem jöttem korábban – hátrálok egy lépést, és egy pillanatra elkapom a tekintetem.

– Semmi probléma, a lényeg, hogy azért néhanapján felhívtál – felül az ágyban, nem úgy néz ki, mint aki segítségre szorul, de azért megkérdezem:

– Segíthetek valamit?

– A járókeretemet keresem – ősz szemöldöke összeszalad a homlokán miközben felül, tekintete a szobát pásztázza. – Julika biztos félretette, amikor porszívózott. Idehoznád, kérlek? – mutat a szoba legtávolabbi sarkába. – Eleget voltam ma ágyban – szorosabbra húzza maga előtt bordó köntösét, én pedig odaviszem neki a járókeretet. Előreengedem, nem tudom, hova akar menni. Nem megy messze, csak a helyiség másik részébe, a hatalmas polchoz, amely előtt egy kör alakú antik dohányzóasztal van, és két bársonyhuзatos fotel. Rámutat az egyik fotelre, ő meg leül a másikba.

– Meséltem már, hogy találkoztunk először édesanyáddal? – szólal meg hirtelen. Teljesen váratlanul ér, ugyanis sosem beszélgettünk igazán. Ezt mindig a hatalmas korkülönbségnek tudtam be kettőnk között. Arra sem emlékszem, hogy valaha játszott volna velem. De azt mindig mondta, mennyire szeret engem, és mindenben támogat. Erre a két dologra emlékszem leginkább a gyerekkoromból. Azt hiszem, kicsit olyan, mintha egyszerre lennék a gyereke és az unokája.

– Nem rémlik – felelem, és kényelmesen elhelyezkedek.

– Hát, jó régen volt, az biztos – felnevet. – Egy kis pesti színházban, amely már azóta meg is szűnt. A *Bánk bán*ban láttam először, Melindát játszotta. Tel-

jesen elvarázsolt. A darab után tudtam, hogy találkoznom kell vele. Akkoriban ez még máshogy ment, sokkal egyszerűbb volt elkapni egy színészt előadás után. A büfé előtt láttam meg őt, nagyapáddal beszélgettek. – Furcsa, hogy megemlítette nagyapát. Egy-két évvel idősebb apánál, de amióta az eszemet tudom, sosem tette be a lábát az otthonunkba, és egy szót sem szóltak egymáshoz apával. Még akkor sem, amikor ünnepekkor átmentünk hozzá. Mindig is furcsállottam, de sosem kérdeztem rá ennek okára. Olyasfajta családi titoknak tekintettem, amit nem firtat az ember. Persze a logikus magyarázat az, hogy nagyapa ellenezte a házasságukat, nyilvánvaló okok miatt. – Ott állt a vörös szőnyegen, aranyszínű ruhában. Ragyogott. Találkozott a tekintetünk, én pedig odamentem hozzájuk. Egy év múlva már házasok voltunk – mosolya ragályos.

– Tündérmesébe illő – kommentálom.

– Pontosan – bólint. Kíváncsi vagyok, vajon zavarja-e, hogy nagy valószínűség szerint unokák nélkül fog meghalni. Annyi idős vagyok, mint anyám, amikor én születtem, de nemhogy gyerekem, még férjem sincs.

Apám feltápászkodik a fotelból, a polcos szekrény előtt visszafordul hozzám.

– Mi lenne a lányod neve? – kérdezi hirtelen, én pedig teljesen ledöbbenek. Mintha gondolatolvasó lenne.

– Olívia – vágom rá azonnal. Imádom ezt a nevet. Bólint.

– És a fiadnak?

– Péter.

– Helyes, helyes. Szép nevek. Még jó, hogy nem Attila – nevet. – Isten ments, hogy utánam nevezd el a fiadat- a szekrény felé fordul, kihúz egy fiókot. – Olívia, Péter... – motyogja. Fogalmam sincs, mit akar. Összезavarodok. Végül előhúz egy sima aranyláncot és egy szintén arany, kör alakú medált, amelyet ki lehet nyitni. – Ezt a láncot édesapám találta a háború idején, a fronton. Nem volt sok értékünk, de évekkel később nekem adta, hogy majd ha eljön az idő, adjam oda a lányomnak. Vagy ha nem születik lányom, akkor a fiamnak, aztán ő meg majd a lányának, és így tovább. Ezt a medált pedig '56-ban, valamikor október végén találtam egy pesti utcán, képek nem voltak benne. Eleget teszek édesapám kérésének és most neked adom ezeket, hogy majd te is átadhasd Olíviának vagy Péternek – felém nyújtja az ékszert, kissé remegő kézzel veszem el tőle. Sokáig nem tudom, mit mondjak.

– Köszönöm szépen – szólalok meg végül, szégyenlős mosollyal nézek a szemébe. Zavar, hogy még mindig áll, én pedig ülök. A hideg arany lassan felmelegszik kezeim között.

– Mit szeretnél? – egy újabb váratlan kérdés, ezen még tovább kell tönnöm a fejem, mire céloz. Aztán leesik. Ahogy az állam is. – Nyugodj meg, Barbi, már az öcséidtől is kérdeztem. Többek között ezért kértelek, hogy gyere el. Ne nézz ilyen ijedten – csóválja a fejét, de mintha jól szórakozna rajtam. – Tudod, mink van. Nevezd meg. – Szóhoz sem jutok. Aztán mint az *Olíviánál*, konkrétan megmondom.

– A *Hullócsillagot*. És a tihanyi házat – nagyot nyelek, magam is meglepődöm, hogy állom a tekintetét.

– Tökéletes választás. Remek – bólogat hevesen. – Valójában erre számítottam – mosolyog sejtelmesen. Nem írja le, de tudom, megjegyezte, hogy aztán jövő héten elmondhassa az ügyvédnek. Nyilvánvalóan itt véget ért a beszélgetésünk. Azt mondja, elfáradt, ezért visszakísérem az ágyhoz, hagyom pihenni.

Elköszönök tőle, majd lemegyek anyámhoz a konyhába. Iszunk egy teát, beszélgetünk a munkámról, az ő munkájáról, általános dolgokról, de nem kérdez rá, mi történt odafönt.

Mikor kiérek az utcára, mintha lekerült volna a vállamról valami nehéz súly, könnyebbnek érzem magam, holott az arany nyaklánc húzza a táskámat. Anyámék hálószobáját látom a szemem előtt, és arra gondolok, mennyire illik apámhoz a szoba berendezése, mintha hirtelen egyidős lenne velem, én pedig annyira nem passzolok bele. De azért elhoztam belőle egy kis darabkát. Tényleg nem arra számítottam, ami ma fogadott. Valójában így utólag már azt sem tudom, mit képzeltem. Lassan sötétedik, így szaporázom lépteim. Lefelé könnyebben megy a lépcsőzés.

Apám végül egy hónappal a születésnapja után, február közepén hal meg. Nem sírok, amikor anyám felhív. Csak a temetésen, de ott nagyon. Rengeteg ember jött el. Elképzélhető, hogy hallucinálok, de mintha nagyapát látnám egy fa mögött bujkálni. Egyszer sem említetem neki utána, hogy láttam őt. Aznap este a testvéreimmel otthon alszunk, hogy anyánk ne legyen egyedül. Az ebédlőasztalnál ülünk és whiskyt iszunk. Szép lassan mind a négyen berúgunk, közben zenét hallgatunk, de kritérium, hogy a dal idősebb legyen az illetőnél, aki választja. A végén anyámmal az asztalon táncolok. Körülöttem minden csak egy fekete homály. Belül is így érzem magam.

Egy héttel később Miklós eljön hozzánk, hogy tudassa velünk apám végrendeletét. Az egész vagyont egyenlő részre lett elosztva. Egyötöd különböző jótékonyági szervezeteké, a maradék négyötöd pedig köztünk oszlik el. Nem meglepő módon anyámé a ház és egy jelentős összeg. Gergő apánk különleges autó-kollekciójának egy részét és a visegrádi házat kapja. Balázsé az ausztriai nyaraló és a régi autók másik része. Ők ezeket kérték. Enyémmé pedig a tihanyi ház és a *Hullócsillag*. A legnagyobb meglepetést viszont az okozza, hogy a kiadó átkerül az én nevemre, annak ellenére, hogy közös a részesedésünk. Azonban ez nem zavar senkit sem.

Májusban, egy melegebb napon úgy döntök, levitetem a *Hullócsillagot* a füredi kikötőbe. Még ha apám nem is foglalkozott velem annyit, amennyit kellett volna, örökké hálás leszek neki, amiért megtanított vitorlázni. Természetesen nincs szél – ilyen az én formám –, ennek ellenére kihajózok Tihany felé. Nem tervezek felmenni a házhoz, pedig lassan ki kéne takarítani. Helyette élvezem a csendet, amit csak a sirályok törnek meg néha, és a napsütést. A Balaton a kedvenc helyem az egész országban. Szeretettel gondolok azokra a nyári napokra, amikor apámmal együtt vitorlázunk. Akkor sem beszélünk, csak amikor az instrukciókat adta. Lehorgonyzok a félsziget közelében, egy pillantást vetve az Apátságba bebújok a kabinba. Itt is ki kellene takarítani. Ezen felbuzdulva nekiállok pakolászni. Rengeteg felesleges, régi kacatot találok, míg nem egy papírhalmból a kezem közé kerül egy fekete-fehér fénykép. Kicsit számfűles, a szélei egyenetlenek. A fotón rögtön felismerem apámat, velem egykorú lehetett. A kép másik oldalán nagyapám áll, közöttük pedig egy kislány, aki egy hatalmas pontyot fog. A kezem elkezd remegni, kissé megszedülök, a gyomrom émelyeg. Nem akarom, de meg kell fordítanom a fotót. A lap hátulján női kézírással ez áll: *Zsófi, Benedek és legjobb cimborája, Attila egy korai halászaton – Balatonfüred, 1965.*